

LIETUVOS APELIACINIS TEISMAS

Biudžetinė įstaiga, Gedimino pr. 40, LT-01503, Vilnius, tel. 8 706 63685, faks. 8 706 63060, el.p. apeliacinis@apeliacinis.lt
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 191831183

Lietuvos Respublikos generalinei prokuratūrai

2020 m. rugsėjo 30 d.

Baudžiamoji byla Nr. 1A-148-1020/2020

DĖL INFORMACIJOS PATEIKIMO

Lietuvos apeliaciniame teisme nagrinėjama baudžiamoji byla Nr. 1A-148-1020/2020 dėl Vilniaus apygardos teismo 2019 m. kovo 27 d. nuosprendžio, kuriuo 67 asmenys nuteisti dėl nusikaltimų žmoniškumui ir karo nusikaltimų, numatytų Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso 100 straipsnyje, 101 straipsnyje, 103 straipsnio 1 dalyje, 111 straipsnio 1 dalyje ir 112 straipsnyje. Bylą nagrinėja Lietuvos apeliacinio teismo teisėjų kolegija, susidedanti iš teisėjų Ernestos Montvidienės, Ernesto Rimšelio (kolegijos pirmininkas ir pranešėjas) ir Egidijos Tamošiūnienės. 2020 m. rugsėjo 29 d. teismo posėdyje buvo pareikštas nušalinimas šią bylą nagrinėjančios teisėjų kolegijos pirmininkui ir pranešėjui, nušalinimą grindžiant teisėjo dalyvavimu Lietuvos Respublikos Baudžiamojo kodekso 3, 7, 95, 100, 101, 102, 103, 105, 106, 109, 111 straipsnių pakeitimo ir papildymo, 104 straipsnio pripažinimo netekusiu galios ir kodekso papildymo 113¹ straipsniu įstatymo (priimtas 2011-03-22 įstatymu Nr. XI-1291) rengimo procese. Šio įstatymo aiškinamajame rašte nurodoma, kad įstatymo projekto autorius ir iniciatorius buvo Lietuvos Respublikos generalinio prokuroro sudaryta darbo grupė.

Pareikšto nušalinimo nurodytoje baudžiamojoje byloje išsprendimui prašome skubiai pateikti informaciją apie Lietuvos Respublikos generalinio prokuroro sudarytos darbo grupės sudėtį, kartu pateikiant įsakymą dėl tokios grupės sudarymo (jos pakeitimo) bei darbo grupės parengtą įstatymo projektą.

Teisėjos

Ernesta Montvidienė

Egidija Tamošiūnienė

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
GENERALINĖ PROKURATŪRA**

Lietuvos apeliaciniam teismui
el. p. apeliacinis@apeliacinis.lt

2020-09-30 Nr. 17.2.-

Dėl INFORMACIJOS PATEIKIMO

Atsakydami į Lietuvos apeliacinio teismo 2020 m. rugsėjo 30 d. paklausimą, teikiame prašomą informaciją apie generalinio prokuroro įsakymu sudarytos darbo grupės Baudžiamojo kodekso XV skyriaus papildymo ir pakeitimo projektui parengti sudėtį ir šios darbo grupės parengtą Baudžiamojo kodekso 3, 7, 95, 100, 101, 102, 103, 105, 106, 109, 111 straipsnių pakeitimo bei papildymo, 104 straipsnio pripažinimo netekusiu galios ir kodekso papildymo 113-1 straipsniu įstatymo projektą.

PRIDEDAMA. 10 lapų.

Generalinis prokuroras

Evaldas Pašilis

Greta Bruzgienė, tel. (8 5) 266 2310, el. p. greta.bruzgiene@prokuraturos.lt

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
GENERALINIS PROKURORAS**

**ĮSAKYMAS
DĖL DARBO GRUPĖS SUDARYMO PARENGTI BAUDŽIAMOJO
KODEKSO XV SKYRIAUS PAPILDYMO IR PAKEITIMO PROJEKTĄ**

2010-08-31 Nr. *J-113*
Vilnius

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos prokuratūros įstatymo (Žin., 1994, Nr. 81-15-14; 2003, Nr. 42-1919; 2008, Nr. 81-3190) 14 straipsnio 1 dalimi, atsižvelgdamas į šio įstatymo 2 straipsnio 2 dalies 10 punkto nuostatas bei nustatytą kompetenciją pagal prokuratūros veiklos sritis,

1. S u d a r a u Baudžiamojo kodekso XV skyriaus papildymo ir pakeitimo projekto rengimo darbo grupę:

Tomas STANIULIS – Generalinio prokuroro pavaduotojas (grupės vadovas);

Rimvydas VALENTUKEVIČIUS – Generalinės prokuratūros Specialiųjų tyrimų skyriaus vyriausiasis prokuroras;

Rolandas TILINDIS – Generalinės prokuratūros Tarptautinių ryšių ir teisinės pagalbos skyriaus vyriausiasis prokuroras;

Antanas STEPUČINSKAS – Generalinės prokuratūros Organizuotų nusikaltimų ir korupcijos tyrimo departamento vyriausiojo prokuroro pavaduotojas;

Arūnas MEŠKA – Generalinės prokuratūros Valstybinio kaltinimo skyriaus prokuroras.

2. Į p a r e i g o j u Rolandą Tilindį, Generalinės prokuratūros Tarptautinių ryšių ir teisinės pagalbos skyriaus vyriausiąjį prokurorą, pakviesti dalyvauti darbo grupėje:

Dainių ŽALIMĄ – Vilniaus Universiteto Teisės fakulteto docentą;

Justiną ŽILINSKĄ – Mykolo Romerio Universiteto Lyginamosios teisės katedros vedėją;

3. N u r o d a u sudarytai darbo grupei parengti Baudžiamojo kodekso XV skyriaus papildymo ir pakeitimo projektą iki 2010 m. spalio 11 d. ir pateikti jį generaliniam prokurorui.

4. Nustatyta tvarka su įsakymu supažindinti Generalinės prokuratūros ir teritorinių prokuratūrų prokurorus, valstybės tarnautojus ir darbuotojus.

Generalinis prokuroras

Darius Valys

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
BAUDŽIAMOJO KODEKSO 3, 7, 95, 100, 101, 102, 103, 105, 106, 109, 111 STRAIPSNIŲ
PAKEITIMO BEI PAPILDYMO, 104 STRAIPSNIO PRIPAŽINIMO NETEKUSIU GALIOS
IR KODEKSO PAPILDYMO 113¹ STRAIPSNIU
ĮSTATYMAS**

2010 m. d. Nr.
Vilnius

(Žin., 2000, Nr. 89-2741; 2003, Nr. 38-1733; 2004, Nr. 25-760, Nr. 72-2492, Nr. 108-4030, Nr. 188-6995; 2005, Nr. 81-2945, 2006 Nr. 17-605, Nr. 77-2961, Nr. 141-5401, 2007, Nr. 81-3309, 2008, Nr. 15-516, Nr. 59-2200, 73-2796, 2009, Nr. 77-3168, Nr. 87-3663, Nr. 146-6484, 2010, Nr. 1-1, Nr. 20-927, Nr. 48-2292, Nr. 75-3792, Nr. 84-4403, Nr. 86-4527, Nr. 86-4528, Nr. 86-4540)

1 straipsnis. 3 straipsnio 3 dalies pakeitimas

Pakeisti 3 straipsnio 3 dalį ir išdėstyti ją taip:

„3. Baudžiamasis įstatymas, nustatantis veikos nusikalstamumą, griežtinantis bausmę arba kitaip sunkinantis nusikalstamą veiką padariusio asmens teisinę padėtį, neturi grįžamosios galios. Išimtį sudaro šio kodekso normos, nustatančios atsakomybę už genocidą (99 straipsnis), tarptautinės teisės draudžiamą elgesį su žmonėmis (100 straipsnis), tarptautinės humanitarinės teisės saugomų asmenų žudymą (101 straipsnis), ~~okupuotos valstybės civilių trėmimą~~ **civilių trėmimą ar perkėlimą** (102 straipsnis), tarptautinės humanitarinės teisės saugomų asmenų žalojimą, kankinimą ar kitokią nežmonišką elgesį su jais **ar jų turto apsaugos pažeidimą** (103 straipsnis), civilių ar karo belaisvių prievartinį panaudojimą prieš ginkluotuosiose pajėgose (105 straipsnis), **saugomų objektų naikinimą ar nacionalinių vertybių grobstymą** (106 straipsnis), agresiją (110 straipsnis), draudžiamą karo ataką (111 straipsnis), **aplaidų vado pareigų vykdymą (113¹ straipsnis).**“

2 straipsnis. 7 straipsnio 1 punkto pakeitimas

Pakeisti 7 straipsnio 1 punktą ir jį išdėstyti taip:

„1) nusikaltimus žmoniškumui ir karo nusikaltimus (99–113¹ straipsniai);“

3 straipsnis. 95 straipsnio 8 dalies pakeitimas

Pakeisti 95 straipsnio 8 dalį ir išdėstyti ją taip:

„8. Nėra senaties šiems nusikaltimams, numatytiems šiame kodekse:

- 1) genocidui (99 straipsnis);
- 2) tarptautinės teisės draudžiamam elgesiui su žmonėmis (100 straipsnis);
- 3) tarptautinės humanitarinės teisės saugomų asmenų žudymui (101 straipsnis);
- 4) ~~okupuotos valstybės civilių trėmimui ar okupavusios valstybės civilių gyventojų perkėlimui~~ **civilių trėmimui ar perkėlimui** (102 straipsnis);
- 5) tarptautinės humanitarinės teisės saugomų asmenų žalojimui, kankinimui ar kitokiam nežmoniškam elgesiui su jais **ar jų turto apsaugos pažeidimui** (103 straipsnis);
- 6) ~~tarptautinės humanitarinės teisės normų dėl civilių ir jų turto apsaugos karo metu pažeidimui~~ (104 straipsnis);

6 7) civilių ar karo belaisvių prievartiniam panaudojimui prieš ginkluotosiose pajėgose (105 straipsnis);

7 8) saugomų objektų naikinimui ar nacionalinių vertybių grobstymui (106 straipsnis);

8 9) agresijai (110 straipsnis);

9 10) draudžiamai karo atakai (111 straipsnis);

10 11) uždraustų karo priemonių naudojimui (112 straipsnis);

11) **aplaidžiam vado pareigų vykdymui (113¹ straipsnis).**

4 straipsnis. 100 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 100 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„100 straipsnis. Tarptautinės teisės draudžiamas elgesys su žmonėmis

Tas, kas tyčia, vykdydamas ar remdamas valstybės ar organizacijos politiką dideliu mastu arba sistemingai užpuolinėti jė civilius, ir juos žudė arba sunkiai sutrikdė jų sveikatą; sudarė tokias gyvenimo sąlygas, kad jos lėmė žmonių žūtį; ~~prekiavo žmonėmis~~ **pavergė žmones**; deportavo **ar prievarta perkėlė** gyventojus; **neteisėtai įkalino ar kitaip apribojo fizinę žmonių laisvę pažeidžiant tarptautinės teisės normas**; kankino žmones; žagino, įtraukė į seksualinę vergovę, vertė užsiimti prostitucija; **neteisėtai atėmė priverstinai apvaisintai moteriai laisvę siekiant pakeisti gyventojų etninę sudėtį ar darant kitą tarptautinės teisės normų pažeidimą**; priverstinai sterilizavo žmones arba **taikė kitokius panašaus pobūdžio seksualinės prievartos veiksmus**; persekiojo kurią nors žmonių grupę ar bendriją dėl politinių, rasinių, nacionalinių, etninių, kultūrinių, religinių, lyties ar kitų motyvų, kuriuos draudžia tarptautinė teisė; žmones sulaikė, areštavo, **pagrobė** ar kitaip atėmė jų laisvę, kai toks laisvės atėmimas nepripažįstamas, ar nepranešė apie žmonių likimą arba buvimo vietą; vykdė apartheidą ~~politiką~~,

baudžiamas laisvės atėmimu nuo penkerių iki dvidešimties metų arba laisvės atėmimu iki gyvos galvos.“

5 straipsnis. 101 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 101 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„101 straipsnis. Tarptautinės humanitarinės teisės saugomų asmenų žudymas

Tas, kas karo, ~~tarptautinio ginkluoto konflikto~~, **agresijos**, okupacijos ar aneksijos metu ~~pažeisdamas tarptautinės humanitarinės teisės normas įsakė, kurstė ar organizavo žudyti ar žudė tarptautinės humanitarinės teisės normų saugomus asmenis, ÷ asmenis, kurie kapituliavo sudėdami ginklus arba neturėdami kuo priešintis; sužeistus asmenis, ligonius ar žūvančio karo laivo jūreivius; karo belaisvius; okupuotoje, aneksuotoje, užgroboje ar karo veiksmų teritorijoje buvusius civilius ar kitus asmenis, kuriems karo metu suteikiama tarptautinė apsauga,~~

baudžiamas laisvės atėmimu nuo dešimties iki dvidešimties metų arba laisvės atėmimu iki gyvos galvos.“

6 straipsnis. 102 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 102 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„102 straipsnis. Okupuotos valstybės eCivilių trėmimas ar okupavusios valstybės civilių gyventojų perkėlimas

Tas, kas karo, ~~tarptautinio ginkluoto konflikto~~ metu arba **agresijos**, okupacijos ar aneksijos sąlygomis įsakė, **kurstė ar organizavo** tremti ar trėmė civilius gyventojus iš okupuotos ar aneksuotos teritorijos į okupavusios ar aneksavusios arba trečiosios šalies teritoriją; **įsakė, kurstė ar organizavo** perkelti, prievarta išvaryti ar perkėlė, prievarta išvarė okupuotos ar aneksuotos valstybės

civilius gyventojus tos valstybės viduje pažeisdamas tarptautinės teisės normas; įsakė, kurstė ar organizavo perkelti ar perkėlė okupavusios valstybės civilius gyventojus į okupuotos šalies teritoriją, baudžiamas laisvės atėmimu nuo penkerių iki penkiolikos metų.“

7 straipsnis. 103 straipsnio pakeitimas ir papildymas

Pakeisti 103 straipsnį, papildyti jį 2 dalimi ir išdėstyti taip:

„103 straipsnis. Tarptautinės humanitarinės teisės saugomų asmenų žalojimas, kankinimas ar kitoks nežmoniškas elgesys su jais ar jų turto apsaugos pažeidimas

1. Tas, kas karo ar tarptautinio ginkluoto konflikto metu arba agresijos, okupacijos ar aneksijos sąlygomis metu pažeisdamas įsakė, kurstė ar organizavo nežmoniška elgtis ar nežmoniška elgtis su tarptautinės humanitarinės teisės saugomais asmenimis: normas sunkiai sužalojo, ar susargdino arba kankino; sužeistus asmenis, ligonius, žūvančio karo laivo jūreivius, karo belaisvius, civilius ar kitus tarptautinės humanitarinės teisės saugomus asmenis, atliko su jais biologinį ar medicininį eksperimentą, neteisėtai paėmė persodinti jų organą ar audinį, neteisėtai ėmė jų kraują arba kitaip nežmoniška su jais elgėsi; ėmė juos įkaitais; baudė kriminalinėmis bausmėmis be nepriklausomo ir nešališko teismo sprendimo ar be gynybos garantijų teisme; taikė kolektyvines bausmes; žagino ar seksualiai prievartavo žmones, įtraukė juos į seksualinę vergovę ar vertė juos užsiimti prostitucija; priverstinai sterilizavo arba apvaisino; naudojo bauginimo ir teroro priemones; neteisėtai suvaržė ar atėmė jų laisvę; atskyrė vaikus nuo tėvų ar globėjų; sukėlė jiems mirties nuo bado grėsmę; neteisėtai atėmė, konfiskavo civilių asmenų turtą ar vykdė didelio masto jo nusavinimą, nepateisinamą kariniu būtinumu; užgausiai žemino jų orumą; vertė pereiti į kitą tikėjimą; išniekino nukautųjų palaikus, baudžiamas laisvės atėmimu nuo trejų iki dvylikos metų.

2. Tas, kas padarė šio straipsnio 1 dalyje numatytą veiką panaudodamas apgaule baudžiamas laisvės atėmimu nuo septynerių iki penkiolikos metų.“

8 straipsnis. 104 straipsnio pripažinimas netekusiu galios

Pripažinti 104 straipsnį netekusiu galios.

104 straipsnis. Tarptautinės humanitarinės teisės normų dėl civilių ir jų turto apsaugos karo metu pažeidimas

Tas, kas karo, tarptautinio ginkluoto konflikto metu arba okupacijos ar aneksijos sąlygomis pažeisdamas tarptautinės humanitarinės teisės normas prievarta išvarė iš gyvenamosios vietos ar perkeldino civilius gyventojus, ar priverė juos pereiti į kitą tikėjimą; žagino moteris, įtraukė jas į seksualinę vergovę ar vertė jas užsiimti prostitucija; priverstinai sterilizavo arba apvaisino; naudojo bauginimo ir teroro priemones; ėmė įkaitus; taikė kolektyvines bausmes; uždarė į koncentracijos stovyklą; atskyrė vaikus nuo tėvų ar globėjų; sukėlė jiems mirties nuo bado grėsmę; baudė kriminalinėmis bausmėmis be nepriklausomo ir nešališko teismo sprendimo arba be gynybos garantijų teisme; konfiskavo jų turtą ar vykdė didelio masto jo nusavinimą, nepateisinamą kariniu būtinumu; nustatė nepagrįstai dideles kontribucijas bei rekvizicijas,

baudžiamas laisvės atėmimu nuo trejų iki penkiolikos metų.

9 straipsnis. 105 straipsnio 1 dalies pakeitimas

Pakeisti 105 straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„1. Tas, kas karo, ginkluoto tarptautinio konflikto, agresijos, okupacijos ar aneksijos metu pažeisdamas tarptautinę humanitarinę teisę vertė civilius ar karo belaisvius tarnauti jų priešų ginkluotosiose pajėgose, naudojo juos kaip gyvąjį skydą karo operacijoje, ėmė ar verbavo vaikus iki aštuoniolikos metų į ginkluotąsias pajėgas arba panaudojo juos karo operacijoje,

baudžiamas laisvės atėmimu nuo trejų iki dešimties metų.“

10 straipsnis. 109 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 109 straipsnį ir išdėstyti taip:

„109 straipsnis. Neteisėtai Raudonojo Kryžiaus, Raudonojo Pasmėnulio, Raudonojo Kristalo, Jungtinių Tautų Organizacijos emblemos ar kitos visuotinai pripažintos tarptautinės humanitarinės teisės normų saugomos emblemos (ženklų), ar pavadinimo panaudojimas

Tas, kas tarptautinio ar netarptautinio ginkluoto konflikto metu neteisėtai panaudojo Raudonojo Kryžiaus, Raudonojo Pasmėnulio, Raudonojo Kristalo, Jungtinių Tautų Organizacijos emblemą ar kitą visuotinai pripažintą tarptautinės humanitarinės teisės normų saugomą emblemą (ženklą) ar pavadinimą,

baudžiamas laisvės atėmimu iki trejų metų arba bauda.“

11 straipsnis. 111 straipsnio 1 dalies pakeitimas

Pakeisti 111 straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„1. Tas, kas įsakė vykdyti ar vykdė tarptautinės humanitarinės teisės draudžiamą karo ataką prieš civilius, medicinos ar civilinės gynybos personalą, karo ar civilinę ligoninę, medicinos punktą, sužeistus asmenis ar ligonius vežančią transporto priemonę, Tarptautinio Raudonojo Kryžiaus komiteto ar nacionalinės Raudonojo Kryžiaus ar Raudonojo Pasmėnulio draugijos personalą, karo ataką prieš neginamą gyvenvietę ar demilitarizuotą zoną, karo ataką, nepasirinkęs konkretaus taikinio ir žinodamas, kad dėl jos gali žūti civiliai ar būti sunaikintas civilinis objektas, arba karo ataką prieš aiškiai iš mūšio pasitraukusius ir nesipriešinančius kombatančius **ar kitus asmenis**,

baudžiamas laisvės atėmimu nuo penkerių iki penkiolikos metų.“

12 straipsnis. Kodekso papildymas 113¹ straipsniu

Papildyti Kodeksą 113¹ straipsniu:

„113¹ straipsnis. Aplaidus vado pareigų vykdymas

Tas, kas aplaidžiai vykdė vado pareigas ir dėl to jam teisiškai ar faktiškai pavaldūs asmenys padarė šiame skyriuje numatytą nusikalstamą veiką,

baudžiamas laisvės atėmimu nuo dviejų iki aštuonerių metų.“

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

RESPUBLIKOS PREZIDENTAS

AIŠKINAMASIS RAŠTAS

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS BAUDŽIAMOJO KODEKSO 3, 7, 95, 100, 101, 102, 103, 105, 106, 109, 111 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO BEI PAPILDYMO, 104 STRAIPSNIO PANAIKINIMO IR KODEKSO PAPILDYMO 113¹ IR 113² STRAIPSNIAIS ĮSTATYMO PROJEKTO

1. Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso 3, 7, 95, 100, 101, 102, 103, 105, 106, 109, 111 straipsnių pakeitimo bei papildymo, 104 straipsnio panaikinimo ir kodekso papildymo 113¹ ir 113² straipsniais įstatymo projekto (toliau – įstatymo projektas) tikslas - suderinti Lietuvos Respublikos nacionalinę teisę su 1998 m. Tarptautinio Baudžiamojo Teismo Romos statutu (toliau – Romos statutas), 1949 m. Ženevos konvencijomis dėl karo aukų apsaugos ir jų 1977 m. papildomais protokolais (toliau- Ženevos konvencijos) atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos tarptautinius įsipareigojimus, taip pat tobulinti Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso (toliau – BK) XV skyriaus nuostatas šalinant teisinio reguliavimo spragas ir kriminalizuojant susijusias pavojingas veikas. Šio projekto rengime dalyvavo VU Teisės fakulteto ir Mykolo Romerio Universiteto Lyginamosios teisės katedros mokslininkai tarptautinės humanitarinės teisės specialistai.

2. Projekto uždaviniai.

Įstatymo projektu siekiama užpildyti esamas teisės spragas suderinant BK nuostatas su Lietuvos Respublikos tarptautinėmis sutartimis, taip sudarant teisinį pagrindą patraukti asmenis baudžiamojon atsakomybėn už visas tarptautinės teisės apibrėžtas nusikalstamas veikas, įskaitant ir padarytas netarptautinio ginkluoto konflikto metu, taip pat sprendžiama vado (kario ir civilio) atsakomybės kriminalizavimo problema.

2.1. BK XV skyriuje suformuluota daug nusikalstamos veikos požymių, apibrėžtų Romos statuto 7 straipsnyje, tačiau jų aprašymas ne tik skiriasi nuo Romos statuto, bet ir suteikia kitokią prasmę. Dėl to šiuose teisės aktuose vartojamos sąvokos turi būti suderintos:

2.1.1. Didelis veikos mastas ir sistemiškumas vykdant valstybės ar organizacijos politiką galiojančio BK 100 straipsnyje yra apibrėžti kaip būtina asmens atsakomybės sąlyga, nors Romos statuto 7 straipsnis draudžia asmeniui atlikti net ir atskirus pavienius nežmoniško elgesio veiksmus, jeigu juos galima įvertinti kaip valstybės ar organizacijos oficialios ar faktinės politikos sistemingai užpuoldinėti civilius gyventojus, ir būtent tokia yra Tarptautinio baudžiamojo teismo bylų praktika.

2.1.2. Nusikaltimų žmoniškumui ir karo nusikaltimų kontekste „organizacijos“ samprata ženkliai skiriasi nuo BK 25 straipsnyje apibrėžtų bendrininkavimo formų, dėl to būtina atskiru straipsniu (projekte - 113²) reglamentuoti BK XV skyriuje vartojamas sąvokas.

2.1.3. „Prekybos žmonėmis“ veika yra apibrėžta BK 147 straipsnyje, o Romos statute panašaus pobūdžio veikimas apibūdinamas žymiai platesne „pavergimo“ sąvoka, apimančia įvairias vergovės ir prievartinio darbo formas.

2.1.4. „Priverstinio apvaisinimo“ požymis galiojančioje BK redakcijoje yra žymiai siauresnis nei Romos statute apibrėžiama veika, apimanti priverstinį apvaisinimą ir sąlygų kūdikiui gimti sudarymą siekiant pakeisti etninę gyventojų sudėtį. Pažymėtina ir tai, kad skirtingai nuo BK, Romos statute pateikiamas nebaigtas panašaus pobūdžio sunkių veikų sąrašas.

2.1.5. Būtina tikslinti ir veikos, susijusios su neteisėtu įkalinimu ar kitokiu grubiu fizinės laisvės apribojimu, apibrėžimą tarptautinės teisės kontekste.

2.1.6. Tikslintinas BK 100 straipsnio pavadinimas papildant jį paaiškinimu, jog tarptautinės teisės draudžiamas elgesys yra nusikaltimas žmoniškumui, taip palengvinant straipsnio dispozicijos aiškinimą.

2.1.7. Kaip jau minėta 2.1.2 punkte, nauju straipsniu apibrėžiant BK XV skyriuje vartojamas sąvokas ne tik būtų suvienodintas nusikalstamų veikų požymių aiškinimas, bet ir išvengta praktinių kolizijų su kitomis BK specialiojoje dalyje numatytomis nusikalstamų veikų sudėtimis.

2.2. Viena didžiausių BK spragų – nekriminalizuotas nusikalstamas elgesys netarptautinio ginkluoto konflikto metu. Tarptautinė humanitarinė teisė reguliuoja ne tik tarptautinius, bet ir kitokius ginkluotus konfliktus, t.y. ginkluotus konfliktus, vykstančius vienos valstybės teritorijoje. Tarptautinio ir netarptautinio konflikto skiriamaisiais požymiais aptariamų tarptautinių konvencijų ir teisminės praktikos prasme laikytini ne tik valstybės siena, bet ir konflikte dalyvaujančios šalys – valstybės, siekiančios nepriklausomybės tautos ar tam tikros ginkluotos formuotės, kurių veikimą užtikrina užsienio valstybė, ar net faktiškai neformalios organizacijos. Romos statuto 8 straipsnyje reglamentuojamos dvi didelės netarptautinio ginkluoto konflikto metu padaromų nusikalstamų veikų grupės, apibrėžtos Ženevos konvencijomis ir kitomis tarptautinės teisės normomis bei papročiais. Kadangi galiojanti BK XV skyriaus redakcija tokių veikų neapima, būtina iš ginkluoto konflikto sąvokos išbraukti „tarptautinį“ požymį.

2.3. Atsižvelgiant į tarptautinės teisės šaltinius tikslintinas aneksijos kaip nusikalstamų veikų padarymo laiko požymis. Aneksija tarptautinėje teisėje – tai teritorijos (paprastai okupuotos) teisinis prijungimas prie kitos valstybės. Aneksija, kaip ir okupacija, gali būti ir teisėta, ir neteisėta. Tačiau aneksija, skirtingai nuo okupacijos, gali būti ir nesusijusi su ginkluotu konfliktu, be to, nei vienas tarptautinės humanitarinės teisės šaltinis nemini „aneksijos“ kaip situacijos, kurios metu taikoma tarptautinė humanitarinė teisė. Neteisėtos aneksijos atvejų (pvz. Baltijos valstybių aneksija 1940 metais, Rytų Jeruzalės aneksija 1967 metais) pasaulio valstybės nepripažįsta. Dėl šios priežasties BK vartotinas „okupacijos ir/ar aneksijos“ alternatyvių elementų junginys, jį papildant ir alternatyviu „agresijos“ elementu.

2.4. Galiojančioje BK 101 straipsnio redakcijoje nepilnai ir nepakankamai tiksliai išvardinti tarptautinės humanitarinės teisės saugomi asmenys, dėl šios priežasties siūloma atsisakyti detalaus sąrašo formavimo ir taikyti bendro pobūdžio normą, kuri kartu su siūlomu nauju sąvokas aiškinančiu straipsniu sudarytų vieningą nusikalstamos veikos požymių aprašymo sistemą.

2.5. Kadangi galiojanti BK redakcija neatspindi visų vado atsakomybės elementų tarptautinės teisės kontekste, siūloma papildyti kodeksą reglamentuojančiu vado atsakomybę už pavaldinių daromas nusikalstamas veikas straipsniu, o greta „įsakymo“ požymio numatyti „kurstymo ar organizavimo“ požymius, nes BK bendrosios dalies 24 straipsnyje apibrėžiama bendrininkavimo sąvoka neapima visų karo nusikaltimų ypatybių tarptautinės humanitarinės teisės prasme. „Vado atsakomybės“ doktriną sudaro tarptautiniuose dokumentuose ir tarptautinių teismų jurisprudencijoje suformuluotos normos, numatančios atsakomybę už karo nusikaltimus ir nusikaltimus žmoniškumui ne tik juos tiesiogiai padariusiems asmenims, bet ir jų vadams. Be to, vadas turi atsakyti ne tik už pavaldinių padarytus nusikaltimus, bet ir už kelio neužkirtimą arba nesiėmimą priemonių tokius nusikaltimus iširti ir nubausti kaltininkus. Pažymėtina ir tai, kad tarptautinė „vado“ sąvoka turi būti aiškinama kaip apimanti tiek oficialiai paskirtus į konkrečias pareigas asmenis, tiek faktiškai veikiančius kaip vadai asmenis, tiek ir neformalių ginkluotų formuočių vadus.

2.6. Atsižvelgiant į tai, kad tarptautinėje teisėje civilių asmenų trėmimas (deportacija) peržengiant valstybės sieną ir perkėlimas tos pačios valstybės teritorijoje yra reglamentuojami kartu, o BK 102, 103 ir 104 straipsniuose be pakankamo pagrindo vartojami iš esmės tapatūs veikų požymiai, siūloma panaikinti 104 straipsnį atitinkamai papildant BK 102 ir 103 straipsnių dispozicijas.

2.7. BK 103 straipsnyje būtina atsisakyti siaurinančios tarptautinių normų taikymą veikos „žaginti moteris“ sąvokos, ją keičiant į „žagino ar seksualiai prievartavo žmones“, kadangi Romos statutas draudžia bet kokią prievartinę kėsinimąsi į bet kokios lyties aukos kūną.

2.8. Atsižvelgiant į normos aktualumo problematiką, siūloma iš BK 103 straipsnio išbraukti nepagrįstai didelių kontribucijų ir rekvizicijų elementą.

2.9. Siekiant BK apibrėžti tarptautinės humanitarinės teisės draudžiamą apgaulę nežmoniško elgesio apraiškose, BK 103 straipsnis pildytinas 2 dalimi.

2.10. Siekiant atriboti ir atskirti tarptautinės humanitarinės teisės saugomas emblemas bei pavadinimus nuo kitų visuotinai pripažintų emblemų ir pavadinimų, kurie gali būti tik komercinės ar pramoninės paskirties, siūloma tikslinti BK 109 straipsnio pavadinimą ir dispoziciją.

2.11. BK 111 straipsnyje netiksliai suformuluota draudžiamos karo atakos objektų – aiškiai iš mūšio pasitraukusių ir nesisipriešinančių asmenų – kategorija, ją apribojant tik kombatantais. Atsižvelgiant į tai, kad tarptautinė humanitarinė teisė draudžia atakas prieš bet kokius nesisipriešinančius asmenis, papildytina BK 111 straipsnio 1 dalis „kitų asmenų“ požymiu.

2.12. Keičiant BK 100, 102 ir 103 straipsnių pavadinimus, būtina atitinkamai pakeisti ir BK 3 straipsnio 3 dalį bei BK 95 straipsnio 8 dalį, kuriose išvardinti šių veikų pavadinimai.

2.13. Vertinant kompleksinį BK XV skyriuje apibrėžtų nusikalstamų veikų ir BK bendrosios dalies 3, 7 bei 95 straipsnių pobūdį, nulemtą tarptautinėmis Lietuvos Respublikos sutartimis bei tarptautine teise, būtina suderinti tarpusavyje BK 3 straipsnio 3 dalį ir BK 95 straipsnio 8 dalį. Dėl to BK 3 straipsnio 3 dalis papildytina nuoroda į BK 106, 110, 112 ir 113¹ straipsnius, BK 95 straipsnio 8 dalis papildytina 11 punktu su nuoroda į BK 113¹ straipsnį, BK 7 straipsnio 1 dalies 1 punktas papildytinas nuoroda į 113¹ straipsnį.

3. Kaip šiuo metu yra teisiškai reglamentuojami įstatymo projekte aptarti klausimai.

Įstatymo projekte aptarti klausimai reglamentuojami BK XV skyriuje „Nusikaltimai žmoniškumui ir karo nusikaltimai“, kuriuo Lietuvos Respublika įgyvendina savo įsipareigojimus pagal įvairias tarptautines sutartis, įskaitant 1949 m. Ženevos konvencijas dėl karo aukų apsaugos ir jų 1977 m. papildomus protokolus, taip pat 1998 m. Tarptautinio Baudžiamojo Teismo Romos statutą. Tačiau galiojančių BK normų dispozicijos nėra pakankamai suderintos su minėtais tarptautiniais dokumentais.

4. Galimos neigiamos priimto įstatymo pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta.

Neigiamų įstatymo įgyvendinimo pasekmių nenumatoma.

5. Kokią įtaką įstatymas turės kriminogeninei situacijai, korupcijai.

Įstatymas gerins kriminogeninę situaciją.

6. Kaip įstatymo įgyvendinimas atsilieps verslo sąlygoms ir jo plėtrai.

Įstatymo įgyvendinimas nėra tiesiogiai susijęs su verslo sąlygomis ir jo plėtra.

7. Įstatymo inkorporavimas į teisinę sistemą, kokie šios srities teisės aktai tebegalioja (pateikiamas šių aktų sąrašas) ir kokius galiojančius teisės aktus būtina pakeisti ar panaikinti, priėmus teikiamą projektą.

Priėmus įstatymą, kitų teisės aktų keisti ar priimti nereikės.

8. Ar įstatymo projektas atitinka Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas bei Europos Sąjungos dokumentus.

Įstatymo projektas atitinka Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir neprieštarauja Europos Sąjungos dokumentams.

9. Jeigu įstatymui įgyvendinti reikia įstatymų lydimųjų aktų, – kas ir kada juos turėtų parengti, šių aktų metmenys.

Įstatymo įgyvendinimui lydimųjų aktų parengti nereikės.

10. Kiek biudžeto lėšų pareikalaus ar leis sutaupyti įstatymo įgyvendinimas (pateikiami įvertinimai artimiausiems metams ir tolesnei ateičiai).

Įstatymo įgyvendinimas papildomų biudžeto lėšų nepareikalaus.

11. Įstatymo projekto rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados.

Įstatymo projekto rengimo metu tiesiogiai panaudoti Vilniaus Universiteto Teisės fakulteto ir Mykolo Romerio Universiteto Lyginamosios teisės katedros mokslininkų pateikti dokumentai, vertinimai ir pastabos, į kuriuos buvo pilnai atsižvelgta.

12. Įstatymo projekto autorius ar autorių grupė, įstatymo projekto iniciatorius.

Įstatymo projekto autorius ir iniciatorius yra Lietuvos Respublikos generalinio prokuroro sudaryta darbo grupė.

13. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiam projektui įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant reikšminius žodžius pagal Europos žodyną *Eurovoc*.

Reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiam projektui įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, - „karo nusikaltimai“, „nusikaltimai žmoniškumui“, „ginkluotas konfliktas“, „kombatantas“, „vado pareiga“, „Romos statutas“, „Ženevos konvencijos“, „civiliai gyventojai“.